

Rohkeuden lähteillä

Arkkipiispan puhe Kirkon Ulkomaanavun 70-vuotisjuhlassa

Juhlistaessamme tänään Kirkon Ulkomaanavun merkkipäivää ja tarkastellessamme sen 70-vuotista historiaa, emme tutki vain yhden järjestön historian avainhetkiä, vaan myös tapahtumia, jotka ovat perustavalla tavalla muuttaneet kirkon näkemystä omasta identiteetistään ja paikastaan maailmassa.

Tuo tarina alkoi ihmisten heräillessä toisen maailmansodan jälkeiseen todellisuuteen. Sodan kauhut olivat ennennäkemättömiä. Eurooppa, joka oli uskonut myönteiseen kehitykseen – myös moraaliseen kehitykseen – oli ajautunut kauas lakien ja moraalin ulkopuolelle. Miljoonat ihmiset joutuivat sodan katkeroittamiksi ja haavoittamiksi ja jäivät vaille suojaa.

Vuosisadan alussa kirkot olivat keskittyneet kritisomaan poliittisia ja filosofisia ajatuksia, jotka nähtiin uhkana kirkkojen ja kristinuskon kulttuuriselle asemalle. Tällaisia ajatuksia olivat positivismi, fasismi ja kommunismi, joita aktiivisesti vastustettiin.

Toisen maailmansodan jälkeen kirkot ymmärsivät olevansa osa maailmaa, jossa ihmisten perusturva oli järkkynyt, heidän maailmankuvansa murentunut ja moraalikäsitteensä joutunut koetukselle. Avun tarve oli valtava; miljoonat pakolaiset olivat vaille suojaa. Ideologioiden ja maailmankuvien kamppailu ei enää riittänyt. Puhe rakastavasta Jumalasta kuulosti ontolta ihmisten eläessä vaille ruokaa, vaatteita ja huolenpitoa. Kirkkojen tehtävä oli seistä ihmisten tukena, ketään syrjimättä tai epäilemättä, mikä ei ollut helppoa jakautuneessa maailmassa.

Tietenkin kirkot olivat auttaneet köyhiä, sairaita ja kodittomia aiemminkin. Kirkko on aina ymmärtänyt muista huolehtimisen tehtäväkseen maailmassa. Nyt tarvittiin kuitenkin uudenlaista rohkeutta; rohkeutta mennä eteenpäin kauhujen ja lohduttomuuden keskellä. Tuo rohkeus ei kummunnut halusta rakentaa parempaa maailmaa, ei myöskään halusta tehdä hyväntekeväisyyttä tai moraalista velvoitetta. Se kumpusi siitä, että kirkko ymmärsi olevansa maailmassa osallinen eikä ulkopuolinen. Kuin Kristus itse olisi vaeltanut Euroopan raunioilla vaille suojaa ja tulevaisuutta.

Uudenlaisen rohkeuden löytäminen saattoi kirkon yhteistyöhön kaikkien niiden toimijoiden kanssa, jotka pyrkivät ihmisten puolustamiseen. Kirkkojen maailmanneuvosto ja Luterilainen maailmanliitto muodostettiin juuri tuota tarkoitusta varten. ”Armon lähettäjien on nyt lennettävä maailman ääriin ja sidottava sen haavat. He ovat nyt Jumalan ainoat kädet”, sanoi Sylvester Michelfelder, joka organisoivat kirkkojen avustustoimia.

Tuo käännekohta kirkkojen tavassa ymmärtää oma paikkansa oli myös Kirkon Ulkomaanavun syntymisen taustalla. Alun perin Suomi ja meidän Luterilainen kirkkomme olivat itse avun saajia. Avun tarpeemme oli suuri, ja useiden maiden kirkot tarjosivat meille apua. Apu oli paljon muutakin kuin Lapin kirkkoille saadut avustukset ja kirkon koulutuskeskusten rakentaminen. Valtion arvioiden mukaan lapset Lapissa olisivat nääntyneet nälkään ja kylmään sodan jälkeisenä talvena ilman Yhdysvaltojen kirkkoilta avustuksina saatua ruokaa, vitamiineja, vaatteita ja kenkiä.

Kirkkojen työn perustana oli keskinäisen riippuvuuden ja vastavuoroisuuden periaate. Jumalan luoma maailma on yhteinen; siinä ilmenevä toivo ja epätoivo ovat meidän kaikkien yhteisiä. Päästyämme takaisin jaloillemme, me annoimme vuorostamme muille samanlaista apua, jota itse olimme saaneet. Ja siitä päästään tänne, juhlistamaan Kirkon Ulkomaanavun seitsemää vuosikymmentä.

Nämä juuret ovat erottamaton osa Kirkon Ulkomaanavun tarinaa. Ne osoittavat meille, että Ulkomaanavun tarkoitus ei ole kasvattaa osuuttaan avustusmarkkinoilla, että se ei ole tekemässä

kirkon hyväntekeväisyystyötä tai kiillottamassa kirkon julkisuuskuvaa, eikä sen pitäisi olla osallisena poliittisissa tai ideologisissa taistoissa. Kirkon Ulkomaanapu on olemassa, koska se edustaa tapaa, jolla kirkko ymmärtää paikkansa ja roolinsa maailmassa.

Kirkon Ulkomaanapu saa rohkeutensa samoista juurista kuin kirkot toisen maailmansodan jälkeen; tietoisuudesta, että Kristus elää tässä maailmassa. Hän on läsnä siellä, missä ihmiset ovat haavoittuvia, olosuhteiden ja toistensa armoilla. Tällaiset juuret kannattelevat rohkeutta myös silloin, kun joudumme kohtaamaan oman riittämättömyytemme, epäonnistumisemme ja katkeruutemme.

Nyt, kun Kirkon Ulkomaanapu työskentelee ympäri maailmaa Keski-Amerikasta Etelä Sudaniin ja Syyriasta Nepaliin ja Eurooppaan, tätä rohkeutta tarvitaan erityisesti. Meidän tulee seistä myös niiden rinnalla, jotka etsivät suojaa pakolaisina tai turvapaikanhakijoina, tai jotka ovat ajautuneet lain suojan ulkopuolelle. Haavoittuvassa asemassa olevia on suojeltava, toivottomille on tarjottava toivoa, rauha on tuotava väkivallan keskelle.

Kirkon Ulkomaanapu on verkostoitunut laajasti ja taidokkaasti ja tehnyt yhteistyötä monien toimijoiden, erityisesti uskonnollisten järjestöjen kanssa. Sitä arvostetaan ja siihen luotetaan.

Kirkon Ulkomaanapu on rohkea, sillä se tunnustaa juurensa ja identiteettinsä ja nojaa niihin. Tällä tavoin Kristuksen kirkko toimii maailmassa. Lopulta, kun kaikki haasteet, strategiat ja visiot loppuvat, pohjalle jäävät nämä sanat:

Matt. 25:31–40

Kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan kaikkien enkeliensä kanssa, hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle.

Kaikki kansat kootaan hänen eteensä, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista. Hän asettaa lampaat oikealle ja vuohet vasemmalle puolelleen.

Sitten kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: 'Tulkaa tänne, te Isäni siunaamat. Te saatte nyt periä valtakunnan, joka on ollut valmiina teitä varten maailman luomisesta asti.

Minun oli nälkä, ja te annoitte minulle ruokaa. Minun oli jano, ja te annoitte minulle juotavaa. Minä olin koditon, ja te otitte minut luoksenne. Minä olin alasti, ja te vaatetitte minut. Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa. Minä olin vankilassa, ja te tulitte minun luokseni.'

"Silloin vanhurskaat vastaavat hänelle: 'Herra, milloin me näimme sinut nälissäsi ja annoimme sinulle ruokaa, tai janoissasi ja annoimme sinulle juotavaa?

Milloin me näimme sinut kodittomana ja otimme sinut luoksemme, tai alasti ja vaatetimme sinut?

Milloin me näimme sinut sairaana tai vankilassa ja kävimme sinun luonasi?'

Kuningas vastaa heille: 'Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.'

Toivotan Kirkon Ulkomaanavulle, sen kaikille työntekijöille ja tukijoille voimaa, viisautta ja rohkeutta toimia Kristuksen kirkkona. Jumalan siunausta.